Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTA
DEANA SPIELMANNA
přednesené dne 18. prosince 2025[1]

Věc C-717/24

BD
proti
Sociálnej poisťovni, ústrediu

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Nejvyšší správní soud Slovenské republiky (Najvyšší správny súd Slovenskej republiky)]

„Řízení o předběžné otázce – Systémy sociálního zabezpečení – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Starobní důchod – Podmínky přiznání – Zvláštní pravidla pro sčítání dob – Článek 51 odst. 1 – Vnitrostátní právní úprava stanovující příznivější zacházení pro některé skupiny osob vykonávající zvláštní zaměstnání“

Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána Nejvyšším správním soudem Slovenské republiky (Najvyšší správny súd Slovenskej republiky) v rámci sporu mezi BD, žalobcem v původním řízení, a Sociální pojišťovnou, ústředím (Sociálna poisťovňa, ústredie, Slovensko) (dále jen „slovenská sociální pojišťovna“), jehož předmětem je zamítnutí žádosti BD o přiznání starobního důchodu již od věku 55 let z titulu jeho činnosti horníka v hlubinném dole.

2. Projednávaná věc tak poskytuje Soudnímu dvoru příležitost podat poprvé výklad čl. 51 odst. 1 nařízení (ES) č. 883/2004[2], který se týká sčítání dob pro účely určení nároku na starobní důchod v případě, že právní předpisy členského státu, přestože nestanovily zvláštní systém oddělený od obecného systému sociálního zabezpečí, uplatňují zvláštní pravidla ve vztahu k některým činnostem či povoláním.

[1] – Původní jazyk: francouzština.

[2] – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72) ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1149 ze dne 20. června 2019 (Úř. věst. 2019, L 186, s. 21) (dále jen „nařízení č. 883/2004). Toto nařízení nahradilo nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. 1971, L 149, s. 2) ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3) a pozměněné nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 592/2008 ze dne 17. června 2008 (Úř. věst. 2008, L 177, s. 1) (dále jen „nařízení č. 1408/71“).

Právní rámec

Unijní právo

3. Článek 48 SFEU stanoví, že „Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem v oblasti sociálního zabezpečení taková opatření, která jsou nezbytná k zajištění volného pohybu pracovníků; za tímto účelem vytvoří systém, který migrujícím zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným, jakož i osobám na nich závislým, zajistí:

a) započtení všech dob získaných podle různých vnitrostátních právních předpisů pro účely vzniku a zachování nároků na dávky, jakož i pro výpočet jejich výše[…]

[…]“

4. Bod 1 odůvodnění nařízení č. 883/2004 zní:

„Pravidla pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení spadají do rámce volného pohybu osob a měla by přispívat ke zvýšení životní úrovně a zlepšení podmínek zaměstnání.“

5. Bod 13 odůvodnění tohoto nařízení zní:

„Pravidla pro koordinaci musí zaručit, aby osobám pohybujícím se ve Společenství a osobám na nich závislým nebo pozůstalým osobám byla zachována práva a výhody, které získaly nebo právě získávají.“

6. V bodě 45 odůvodnění daného nařízení je uvedeno, že cílem zamýšleného kroku je přijetí opatření pro koordinaci k zaručení možnosti účinného výkonu práva na volný pohyb osob.

7. Článek 6 téhož nařízení, nadepsaný „Sčítání dob“, zní následovně:

„Nestanoví-li toto nařízení [jinak], příslušné instituce členského státu, jehož právní předpisy podmiňují:

– získání, zachování, trvání nebo opětné nabytí nároku na dávky,

[…]

získáním dob pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení, přihlíží v nezbytném rozsahu k získaným dobám pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získaným podle právních předpisů kteréhokoli jiného členského státu, jako by byly získány podle právních předpisů, které tato instituce uplatňuje.“

8. Článek 51 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Zvláštní ustanovení o sčítání dob“, v odstavci 1 stanoví:

„Podmiňují-li právní předpisy členského státu poskytování některých dávek získáním dob pojištění pouze u zvláštních činností vykonávaných zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou nebo v povolání, na které se vztahuje zvláštní systém pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné, přihlíží příslušná instituce tohoto členského státu k dobám získaným podle právních předpisů jiných členských států pouze v případě, že byly získány

v rámci odpovídajícího systému, nebo pokud tomu tak není, ve stejném povolání, případně ve stejné činnosti vykonávané zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou.

Nesplňuje-li po přihlédnutí k takto získaným dobám dotyčná osoba podmínky pro pobírání dávek zvláštního systému, berou se tyto doby v úvahu pro účely poskytování dávek podle obecného systému nebo, neexistuje-li, dávek systému vztahujícího se buď na manuální, nebo nemanuální pracovníky za předpokladu, že dotyčná osoba byla pojištěna v rámci jednoho z těchto systémů.“

Československé právo

9. Ustanovení § 1 zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení (zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení) ze dne 16. června 1988 (dále jen „zákon č. 100/1988“), nadepsaného „Základní zásady“, ve znění použitelném od 1. října 1988 do 31. května 1992 stanovovalo:

„[…]

(2) Právo na sociální zabezpečení podle tohoto zákona se zaručuje všem občanům. Dávky sociálního zabezpečení poskytuje stát […].

[…]

(4) Výše dávek důchodového zabezpečení závisí především na pracovních zásluhách, a to na délce doby zaměstnání […] a na pracovní kategorii […].“

10. Ustanovení § 14 zákona č. 100/1988 znělo následovně:

„(1) Zaměstnání se zařazují pro účely důchodového zabezpečení podle druhů vykonávaných prací do tří pracovních kategorií.

(2) Do I. pracovní kategorie se zařazují zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to

a) zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech,

b) ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech, […]

[…].

(4) Do III. pracovní kategorie patří zaměstnání, která nejsou zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie.“

11. Ustanovení § 21 uvedeného zákona, nadepsaného „Podmínky nároku na starobní důchod“, znělo:

„(1) Občan má nárok na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň

a) 55 let, byl-li zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) […]

[…]“

12. Zákon č. 100/1988 byl změněn zákonem č. 235/1992 Sb. o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení (zákon č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení) ze dne 28. dubna 1992 (dále jen „zákon č. 235/1992 Sb.“), který nabyl účinnosti dne 1. června 1992.

13. Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 100/1988 ve znění zákona č. 235/1992 Sb. znělo následovně:

„Zaměstnání jsou pro účely důchodového zabezpečení zařazena do 31. prosince 1992 podle druhu vykonávaných prací do tří pracovních kategorií. Zaměstnání I. a II. pracovní kategorie jsou uvedena v resortních seznamech zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie vydaných před 1. červnem 1992; do III. pracovní kategorie patří zaměstnání, která nejsou zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie.“

14. Podle § 15 tohoto zákona:

„Zaměstnání vykonávané po 31. prosinci 1992 se pro účely důchodového zabezpečení považuje za zaměstnání III. pracovní kategorie.“

15. Ustanovení § 175 uvedeného zákona znělo:

„Nároky vyplývající ze zařazení zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie nebo služby do I. a II. kategorie funkcí se přiznávají do 31. prosince 2016.“

Slovenské právo

16. Ustanovení § 65 zákona č. 461/2003 Sb. z. o sociálním pojištění (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení) ze dne 30. října 2003 (dále jen „zákon č. 461/2003 Z. z.“) znělo následovně:

„(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže byl důchodově pojištěn alespoň 15 let a dosáhl důchodového věku.

(2) Důchodový věk pojištěnce je určen podle přílohy 3a, pokud tento zákon v § 274 nestanoví jinak […].“

17. Konečně § 274 uvedeného zákona stanoví:

„(1) Nároky vyplývající ze zařazení zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie zůstávají zachovány.

[…]“

Spor v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

18. Zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, ke kterému došlo dne 31. prosince 1992, vznikly dva samostatné státy. V právních předpisech České a Slovenské Federativní Republiky byla jednotlivá povolání rozdělena do tří pracovních kategorií podle míry jejich rizikovosti. Práce horníka byla zařazena do I. pracovní kategorie, a horníci tak měli nárok na starobní důchod od okamžiku završení věku 55 let, pokud byli zaměstnáni po dobu 25 let, z toho 15 v podzemí

v hlubinném dole. V roce 1992 byl zákon č. 100/1988 novelizován zákonem č. 235/1992 Sb., podle kterého měly být tyto kategorie ke dni 31. prosince 1992 zrušeny a všichni zaměstnanci měli být počínaje tímto dnem zařazeni do III. pracovní kategorie. To platilo pouze pro zaměstnání vykonávaná po 31. prosinci 1992, jelikož nároky vyplývající z výkonu zaměstnání zařazeného před tímto datem do I. a II. pracovní kategorie zůstaly zachovány do 31. prosince 2016.

19. Dne 31. prosince 1992 nabyl v České republice účinnosti zákon České a Slovenské Federativní Republiky, kterým bylo zrušeno rozdělení zaměstnání do pracovních kategorií. Na území Slovenska bylo uplatňování tohoto zákona naproti tomu opakovaně odloženo a ke zrušení rozdělení zaměstnání do pracovních kategorií došlo až po 31. prosinci 1999.

20. Žalobce v původním řízení je slovenský státní příslušník, který od 1. července 1976 do 31. srpna 1995 pracoval jako horník v hlubinném dole v Karviné, na území současné České republiky. Následně vykonával různá zaměstnání v České republice, poté na Slovensku.

21. V roce 2013 požádal žalobce v původním řízení, kterému bylo v té době 55 let, o přiznání starobního důchodu na Slovensku. Slovenská sociální pojišťovna jeho žádost zamítla s tím, že nedosáhl věku 62 let stanoveného pro získání nároku na starobní důchod. Dotyčnému byl nakonec přiznán starobní důchod v říjnu 2020 od okamžiku, kdy dosáhl věku 62 let a 8 měsíců, slovenské orgány nicméně trvaly na svém stanovisku, podle kterého nárok na starobní důchod, který lze přiznat za výhodnějších podmínek osobám, které pracovaly jako horníci v hlubinném dole po dobu 15 let, nemá.

22. Slovenská sociální pojišťovna měla za to, že jelikož žalobce v původním řízení pracoval jako horník v hlubinném dole na území současné České republiky, mohl by mu vzniknout nárok na starobní důchod od 55 let věku, pouze pokud by prokázal, že vykonával po dobu 15 let zaměstnání spadající pod I. pracovní kategorii podle právních předpisů tohoto členského státu. Ke dni 31. prosince 1992, kdy v České republice nabyl účinnosti zákon o zrušení pracovních kategorií, měl nicméně dotyčný podle slovenské sociální pojišťovny odpracováno jako horník pouze 14 let a 63 dnů.

23. Ve věci byl zahájen soudní spor, v jehož rámci žalobce tvrdil, že pro účely určení, zda byla splněna podmínka činnosti v délce 15 let, je slovenská sociální pojišťovna povinna zohlednit jako dobu zaměstnání I. pracovní kategorie období od 1. ledna 1993 do 31. srpna 1995, během které nadále pracoval jako horník v hlubinném dole v České republice, a to přesto, že pracovní kategorie byly v tomto členském státě po 31. prosinci 1992 zrušeny.

24. Nejvyšší správní soud Slovenské republiky (Najvyšší správny súd Slovenskej republiky), ke kterému podal žalobce kasační stížnost a který má pochybnosti ohledně výkladu čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 týkajícího se sčítání dob pro účely výpočtu starobního důchodu v případě, že je dotčen zvláštní systém či použití zvláštních pravidel na některé činnosti, se rozhodl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 51 odst. 1 nařízení […] č. 883/2004 […] vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na starobní důchod, o němž rozhoduje příslušná instituce členského státu, pouze za předpokladu, že je podle právních předpisů tohoto členského státu zaveden ‚zvláštní systém pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné‘?

Je-li odpověď na předchozí otázku kladná, co charakterizuje takový ‚zvláštní systém‘ (například to, že je provozován samostatnou institucí, že je financován samostatně, nebo že je určen pouze pro určitou skupinu zaměstnanců nebo osob samostatně výdělečně činných)?

2) Nebo musí být čl. 51 odst. 1 tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na takový starobní důchod i v případě, že právní předpisy tohoto členského státu takový ‚zvláštní systém' neupravují, ale pouze stanoví, že určitá skupina osob, která získala doby pojištění pouze výkonem zvláštní činnosti (například horníci v hlubinných dolech), může na základě těchto dob získat starobní důchod za výhodnějších podmínek než jiné osoby, které vykonávaly jiné činnosti jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné?"

25. Písemná vyjádření předložily Soudnímu dvoru italská a polská vláda, jakož i Evropská komise.

Analýza

26. Než přistoupím k analýze předběžných otázek, považuji za nutné uvést několik upřesnění stran použitelnosti nařízení č. 883/2004.

K použitelnosti nařízení č. 883/2004

27. Připomínám, že jelikož Slovenská republika a Česká republika přistoupily k Unii dne 1. května 2004, nařízení č. 1408/71 vstoupilo v platnost ve vztahu k nim tímto dnem [3]. Nařízení č. 883/2004, kterým bylo zrušeno a nahrazeno nařízení č. 1408/71, vstoupilo ve vztahu k nim v platnost dne 20. května 2004 a je použitelné od 1. května 2010 [4].

28. Žádost o přiznání starobního důchodu, kterou BD podal u *slovenské* sociální pojišťovny v roce 2013, jejíž zamítnutí touto pojišťovnou je předmětem sporu v původním řízení, byla následně v roce 2020, kdy BD dosáhl věku 62 let, schválena [5]. Doby zaměstnání dotčené žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce byly získány *na území současné České republiky*, v období od 1. ledna 1993 do 31. srpna 1995.

29. Zaprvé skutečnost, že doby pojištění časově předcházely přistoupení Slovenské republiky a České republiky k Unii podle mého soudu nebrání tomu, aby se na okolnosti sporu v původním řízení použilo nařízení č. 883/2004.

30. Soudní dvůr již v souvislosti s nařízením č. 1408/71 rozhodl, že se toto nařízení použije na situaci, ve které dotyčné osoby přispívaly do veřejného systému sociálního zabezpečení členského státu v období *před přistoupením* tohoto členského státu k Unii, a že tyto osoby se mohou dovolávat tohoto nařízení od uvedeného dne přistoupení [6]. Vzhledem k tomu, že nařízení č. 1408/71 bylo nahrazeno nařízením č. 883/2004 a posledně uvedené nařízení nevedlo k podstatným změnám dotčených ustanovení, zůstává judikatura Soudního dvora týkající se nařízení č. 1408/71 relevantní i pro výklad dotčených ustanovení nařízení č. 883/2004 [7]. Skutečnost, že doby pojištění předcházely přistoupení dotčených členských států k Unii, tudíž

[3] – V článku 2 aktu o podmínkách přistoupení deseti nových členských států (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33), zahrnujících Slovenskou republiku a Českou republiku, který byl přijat téhož dne jako smlouva o přistoupení těchto dvou zemí (Úř. věst. 2003, L 236, s. 17), se uvádí, že smlouvy a akty přijaté orgány Unie před přistoupením jsou závazné pro nové členské státy a použijí se v těchto státech na základě podmínek stanovených v těchto smlouvách nebo v tomto aktu.

[4] – Podle ustanovení článku 91 nařízení č. 883/2004 toto nařízení *vstoupilo* v *platnost* dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*, tedy 20. května 2004, a *použije se* ode dne vstupu v platnost prováděcího nařízení, a sice nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1), tedy dnem 1. května 2010, a to s výhradou zvláštních přechodných ustanovení.

[5] – Viz bod 21 tohoto stanoviska.

[6] – Viz rozsudek ze dne 22. ledna 2015, Balazs (C-401/13 a C-432/13, EU:C:2015:26, bod 32).

[7] – Viz rozsudek ze dne 21. října 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, bod 24).

nebrání použití nařízení č. 883/2004 na situaci dotčenou ve věci v původním řízení, ve které BD přispíval do systému sociálního zabezpečení České republiky před jejím přistoupením k Unii a může se tohoto nařízení dovolávat vůči slovenské sociální pojišťovně ode dne tohoto přistoupení.

31. Zadruhé je pravda, že předmětné doby pojištění *předcházejí vstupu nařízení č. 883/2004 v platnost*. Nicméně čl. 87 odst. 2 tohoto nařízení stanoví, obdobně jako tomu bylo v případě nařízení č. 1408/71[8], že „[p]ro stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení se berou v úvahu doby pojištění a případné doby zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získané podle právních předpisů členského státu přede dnem použitelnosti tohoto nařízení v dotyčném členském státě“. Třebaže nová právní úprava v zásadě platí jen do budoucna, v tomto ohledu je podle všeobecně uznávané zásady totiž použitelná, není-li stanoveno jinak, i na budoucí účinky situací, které vznikly podle starší právní úpravy[9].

32. Mám tudíž za to, že nařízení č. 883/2004 je použitelné na okolnosti dotčené ve věci v původním řízení.

K výkladu čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004

33. Předmětem sporu v původním řízení je skutečnost, že slovenská sociální pojišťovna odmítla vzít v úvahu dobu pojištění odpovídající zaměstnání, které BD vykonával v České republice od 1. ledna 1993 do 31. srpna 1995, a to z důvodu, že tuto dobu nelze zohlednit jako zaměstnání I. pracovní kategorie podle platných slovenských právních předpisů, jelikož nebylo považováno za zaměstnání této pracovní kategorie podle českých právních předpisů[10]. Tato I. pracovní kategorie byla v České republice zrušena po 31. prosinci 1992. Vzhledem k tomu, že zaměstnání, které BD vykonával v tomto období, nespadalo podle českých právních předpisů do I. pracovní kategorie, slovenská sociální pojišťovna dospěla k závěru, že BD měl v této pracovní kategorii odpracováno méně než 15 let, a nemohlo se tudíž na něho vztahovat ustanovení slovenského práva umožňující odchod do důchodu ve věku 55 let.

34. Podle předkládajícího soudu má článek 51 nařízení č. 883/2004, který se týká sčítání dob, v zásadě zajistit, aby výhody, které právní předpisy určitého členského státu spojují s výkonem určitých vymezených činností, byly s těmito činnostmi spojeny i v případě, že je dotyčná osoba vykonává v jiném členském státě.

35. Předkládající soud má nicméně za to, že nejsou zřejmé podmínky, za jakých mají být tyto výhody zohledněny.

[8] – Článek 94 odst. 2 nařízení č. 1408/71 stanovoval, že „[v]šechny doby pojištění a případně všechny doby zaměstnání nebo bydlení získané podle právních předpisů členského státu před 1. říjnem 1972 nebo přede dnem, od kterého je toto nařízení použitelné na území uvedeného členského státu nebo na jeho části, se berou v úvahu při stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení“.

[9] – Viz rozsudky ze dne 16. května 2013, Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303, bod 33), a ze dne 22. ledna 2015, Balazs (C-401/13 a C-432/13, EU:C:2015:26, bod 30).

[10] – Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že od 1. ledna 1993 již nebyla v České republice zaměstnání zařazována do kategorií. Bylo nicméně stanoveno, že snížení věkové hranice pro odchod do důchodu zůstává zachováno do 31. prosince 2016. Ve Slovenské republice zůstávala zaměstnání rozdělena do tří pracovních kategorií do 31. prosince 1999 a věková hranice pro odchod do důchodu byla snížená pro zaměstnání v I. pracovní kategorii.

36. Předesílám, že předložené otázky se netýkají samotného zohlednění dob pojištění získaných žalobcem v původním řízení v České republice Slovenskou republikou, nýbrž otázky, zda je třeba sporné doby zohlednit jako činnost I. pracovní kategorie pro účely určení, zda horník v hlubinném dole vykonával tuto činnosti po dobu alespoň 15 let, jak to požadují slovenské právní předpisy pro vznik nároku na starobní důchod od 55 let věku.

37. Jak přitom zdůrazňuje předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, použitelné právní předpisy (zákony č. 100/1988 a č. 461/2003) nevyčlenily horníky pracující v hlubinných dolech do žádného *odděleného systému*, který by se vztahoval pouze na ně. Tyto dva právní předpisy zakotvují naopak jednotný systém sociálního zabezpečení použitelný na všechny zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné. Výhody spojené s výkonem práce horníka v hlubinném dole, stejně jako ostatních zaměstnání I. pracovní kategorie podle § 14 odst. 2 zákona č. 100/1988, byly totiž poskytovány čistě v rámci tohoto jednotného systému.

38. Předkládající soud si tak klade otázku stran použitelnosti sčítání dob podle čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 za situace, kdy ve vnitrostátním právním řádu neexistuje zvláštní systém oddělený od jednotného systému sociálního zabezpečení.

39. Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je namístě posoudit společně, je, zda k tomu, aby se čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 vztahoval na starobní důchod, o němž rozhoduje příslušná instituce členského státu, je nezbytné, aby byl tímto členským státem zaveden zvláštní systém (přičemž v takovém případě vyvstává otázka, co takový zvláštní systém charakterizuje), anebo zda při absenci takového zvláštního systému postačuje, aby právní předpisy vymezily určitou skupinu osob, která získala doby pojištění dosažené pouze výkonem zvláštní činnosti (například horníci v hlubinných dolech) zakládající nárok na starobní důchod za výhodnějších podmínek.

40. V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora[11] je třeba na tyto otázky, posuzované společně, odpovědět nejen s ohledem na znění dotčeného ustanovení, ale rovněž s ohledem na jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je toto ustanovení součástí, přičemž informace relevantní pro jeho výklad může poskytnout i historie vzniku tohoto ustanovení.

Doslovný výklad

41. Připomínám, že článek 51 nařízení č. 883/2004 zakotvuje zvláštní ustanovení pro použití zásady sčítání dob na dávky ve stáří. Stanoví tak zvláštní pravidla sčítání v případě, že předpisy členského státu podmiňují poskytování některých dávek „získáním dob pojištění pouze u zvláštních činností vykonávaných zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou nebo v povolání, na které se vztahuje zvláštní systém pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné“.

42. Jak zdůraznil předkládající soud, mezi jednotlivými jazykovými verzemi čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 existují rozdíly, které mohou vést ke dvěma odlišným, ba dokonce protichůdným výkladům podmínek použití tohoto ustanovení.

[11] – Viz rozsudek ze dne 8. května 2019, Inspecteur van de Belastingdienst (C-631/17, EU:C:2019:381, bod 29 a citovaná judikatura).

43. Příslušný ekvivalent výrazu „*na které se vztahuje* zvláštní systém“ totiž několik jazykových znění, zejména anglické [12], italské [13], polské [14] a slovenské [15] používá stejně jako francouzské znění („*soumise* à un régime spécial“) v jednotném čísle, což naznačuje, že se výraz „zvláštní systém“ váže výhradně k pojmu „povolání“. Podle tohoto prvního výkladu se toto ustanovení použije nejen v případě, že vnitrostátní právo stanoví zvláštní systém, ale také, obecněji vzato, pokud toto právo obsahuje pravidla nároku na dávky spojená s danou činností vykonávanou zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou. Podle tohoto *prvního výkladu* by se tedy čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 použil i v případě, že ve členském státě, v němž je rozhodováno o přiznání dávky, není zaveden zvláštní systém.

44. Nicméně jiné jazykové verze čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004, zejména německá [16], řecká [17] a španělská [18], používají příslušný ekvivalent předmětného výrazu v množném čísle, z čehož plyne, že se pojem „zvláštní systém“ váže současně ke „zvláštním činnostem vykonávaným zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou“ a k „povolání“. Na základě tohoto *druhého výkladu* by se uvedené ustanovení použilo pouze na povolání a činnosti, pro které členský stát, ve kterém se o přiznání dávky rozhoduje, zavedl „zvláštní systém“.

45. Po provedení této textové analýzy se zdá, že oba výklady jsou možné.

46. Jak nicméně zdůraznila Komise, podle ustálené judikatury Soudního dvora nemůže formulace použitá v jedné z jazykových verzí ustanovení unijního práva sloužit jako jediný základ pro výklad tohoto ustanovení ani jí nemůže být dána přednost před ostatními jazykovými verzemi. Ustanovení unijního práva musí být vykládána a používána jednotně na základě znění vypracovaných ve všech unijních jazycích.

47. V případě rozdílu mezi různými jazykovými verzemi předpisu unijního práva musí být dotčené ustanovení vykládáno v závislosti na kontextu a účelu právní úpravy, jejíž je součástí [19]. Je proto třeba přistoupit ke kontextuálnímu a teleologickému výkladu.

Kontextuální výklad

48. Připomínám, že čl. 48 první pododstavec písm. a) SFEU vyžaduje pro účely vzniku a zachování nároků na dávky, jakož i pro výpočet jejich výše započtení všech dob získaných podle různých vnitrostátních právních předpisů. Článek 6 nařízení č. 883/2004 provádí tuto zásadu v obecné

[12] – „[…] in a specific activity as an employed or self-employed person or in an occupation which is subject to a special scheme for employed or self-employed persons […]“.

[13] – „[…] in una determinata attività subordinata o autonoma o in un’occupazione soggetta ad un regime speciale applicabile ai lavoratori subordinati o autonomi […]“.

[14] – „[…] określonej pracy najemnej lub na własny rachunek lub w zawodzie, *który podlega* szczególnemu systemowi […]“.

[15] – „[…] dosiahnutými iba vykonávaním špecifickej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, alebo v povolaní, ktoré podlieha osobitnému systému pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby […]“.

[16] – „[…] in einer bestimmten Beschäftigung oder selbstständigen Erwerbstätigkeit oder einem Beruf zurückgelegt wurden, für die ein Sondersystem für beschäftigte oder selbstständig erwerbstätige Personen gilt, […]“.

[17] – „[…] σε συγκεκριμένη μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ή επάγγελμα, για τα οποία ισχύει ειδικό σύστημα που εφαρμόζεται σε πρόσωπα τα οποία ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα […]“.

[18] – „[…] en una actividad determinada como trabajador por cuenta ajena o propia, u ocupación sujetas a un régimen especial para trabajadores por cuenta ajena o propia […]“.

[19] – Viz rozsudky ze dne 27. října 1977, Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 14), a z nedávné doby, ze dne 23. ledna 2020, Bundesagentur für Arbeit (C-29/19, dále jen „rozsudek Bundesagentur für Arbeit“, EU:C:2020:36, bod 48), a ze dne 4. září 2025, Hakamp (C-203/24, EU:C:2025:662, bod 34 a citovaná judikatura).

rovině [20] s tím, že nestanoví-li toto nařízení jinak, pokud vnitrostátní právní předpisy podmiňují nárok na dávky nebo jiné výhody předchozím získáním povinných dob, ať už se jedná o doby pojištění, zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti, nebo také bydlení, je příslušná instituce sociálního zabezpečení povinna v případě potřeby přihlédnout k dobám získaným v jiném členském státě a podle jeho právních předpisů. Tato zásada tak v jistém smyslu zakotvuje „vzájemné uznávání dob pojištění“ [21].

49. V tomto kontextu článek 51 nařízení č. 883/2004, který je součástí kapitoly týkající se starobních a pozůstalostních důchodů, obsahuje zvláštní ustanovení o sčítání dob v této oblasti. Cílem tohoto článku je skloubit povinné doby podle obecných a zvláštních systémů, a to vzhledem k tomu, že na danou osobu se mohou během její profesní kariéry vykonávané v různých členských státech vztahovat systémy rozdílné povahy [22].

50. Znamená to, že článek 51 nutně předpokládá „zvláštní systém“ formálně oddělený od obecného systému? Nejsem o tom přesvědčen.

51. Zaprvé podotýkám, že stávající čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 odpovídá bývalému čl. 45 odst. 2 nařízení č. 1408/71, který aktualizoval a zjednodušil, přičemž si ale zachoval stejný cíl [23].

52. Bývalý článek 45 odst. 2 nařízení č. 1408/71 stanovoval, že „[p]okud právní předpisy členského státu podmiňují poskytování některých dávek získáním dob pojištění *výhradně v povolání podléhajícímu zvláštnímu systému pro zaměstnané osoby nebo případně v určitém zaměstnání*, berou se doby získané podle právních předpisů jiných členských států v úvahu pro poskytování těchto dávek jen tehdy, pokud byly získány v rámci odpovídajících systémů, nebo, není-li takový systém, ve stejném povolání nebo případně ve stejném zaměstnání“ [24].

53. Z toho dovozuji, že i když členský stát příslušný k poskytnutí dávky nestanovil zvláštní systém jako takový, nebránilo to případnému použití čl. 45 odst. 2 tohoto nařízení v případě, že doby pojištění byly získány v „určitém zaměstnání“. Jak ostatně zdůraznila polská vláda, rozhodnutí č. 81 správní komise pro sociální zabezpečení migrujících pracovníků zřízené při Evropské komisi [25] ze dne 22. února 1973, týkající se sčítání dob pojištění získaných v určitém zaměstnání podle čl. 45 odst. 2 [26], odkazuje pouze na získání dob pojištění v určitém zaměstnání a stanoví povinnost sčítat tyto doby získané v různých členských státech ve zvláštním zaměstnání, jestliže je toto zaměstnání předmětem „zvláštního zacházení“ a jako takové je „definováno“ právními předpisy. Z toho plyne, že pokud bylo zvláštní zaměstnání tak či onak právně upraveno, podléhá sčítání dob pojištění, ať už se na toto zaměstnání vztahuje „zvláštní“ systém, zvláštní pravidla, či obecný režim sociálního zabezpečení.

[20] – Zatímco nařízení č. 1408/71 toto započtení upravovalo prostřednictvím ustanovení vázajících se ke každé sociální události pokryté těmito nařízeními, nařízení č. 883/2004 zakotvuje tuto zásadu v článku 6 obecně.

[21] – Viz Morsa, M., *Sécurité sociale, libre circulation et citoyenneté européenne*, Limal, Anthemis, 2012, s. 107 a 108.

[22] – Viz Omarjee, I., *Manuel de droit européen de la protection sociale*, Brusel, Bruylant, 2021, 2. vydání, s. 309, č. 334.

[23] – Viz rozsudek ze dne 21. března 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, bod 31).

[24] – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

[25] – Jedná se o správní komisi pro sociální zabezpečení migrujících pracovníků zřízenou při Evropské komisi a upravenou v hlavě IV nařízení č. 1408/71 a v hlavě IV nařízení č. 883/2004, jejímž úkolem je zejména, podle čl. 81 písm. a) nařízení č. 1408/71, nyní čl. 72 písm. a) nařízení č. 883/2004, zabývat se všemi správními otázkami a otázkami výkladu vyplývajícími především z uvedených nařízení.

[26] – Rozhodnutí č. 81 ze dne 22. února 1973, týkající se sčítání dob pojištění získaných v určitém zaměstnání podle čl. 45 odst. 2 nařízení (ES) č. 1408/71 (Úř. věst. 1973, C 75, s. 11).

54. Je přitom třeba mít za to, že unijní normotvůrce přijetím čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 nezamýšlel stanovit přísnější způsob sčítání dob. Z přípravných prací na tomto nařízení totiž vyplývá, že systém koordinace zůstal z hlediska hlavních zásad a podstatných prvků, včetně sčítání dob, stejný [27].

55. Takový prvek je tudíž možné považovat za hovořící ve prospěch prvního výkladu, neboť nevyžaduje „zvláštní" systém, který by byl nezbytně formálně oddělen od obecného systému.

56. Zadruhé je pravda, že čl. 51 odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 883/2004 stanoví hypotézu, která míří na situaci, kdy po přihlédnutí k takto získaným dobám „dotyčná osoba [nesplňuje] podmínky pro pobírání dávek *zvláštního systému*" [28]. Předkládající soud vyslovuje domněnku, že by z toho bylo možné dovozovat, že celý čl. 51 odst. 1 tohoto nařízení je použitelný pouze v případě, že právní předpisy členského státu, v němž se o přiznání dávky rozhoduje, rozdělují svůj systém sociálního zabezpečení na systém „zvláštní" a systém „obecný".

57. Poukazuji nicméně na to, že tento pojem „zvláštní systém" není v rámci nařízení č. 883/2004 definován. Článek 1 písm. e) tohoto nařízení definuje výraz „zvláštní systém pro úředníky" [29], a nezdá se tedy být v kontextu článku 51 relevantní. Jak zdůrazňuje polská vláda, samotná definice takového zvláštního systému je tudíž „nejasná".

58. Jak již Soudní dvůr uvedl, ustanovení nařízení č. 1408/71 i nařízení č. 883/2004 neorganizují společný systém sociálního zabezpečení, ale jejich jediným cílem je zajistit *koordinaci* mezi jednotlivými vnitrostátními systémy, které nadále existují, tedy nikoli jejich harmonizaci. Podle ustálené judikatury si tak členské státy ponechávají pravomoc organizovat své systémy sociálního zabezpečení [30].

59. V kontextu čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 tedy nic nevylučuje, aby byl pojem „zvláštní systém" vykládán šíře s cílem zohlednit jednotlivé vnitrostátní systémy sociálního zabezpečení. To může znamenat, že pod tento pojem je třeba zahrnout nejen systém sociálního zabezpečení formálně oddělený od obecného systému, ale i systém, který byl zaveden v rámci obecného systému za účelem pokrytí „zvláštních činností vykonávaných zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou".

60. Takový výklad je podle mého názoru podpořen i teleologickým výkladem předmětného ustanovení.

[27] – Viz zejména návrh Komise nařízení Rady (ES) o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ze dne 21. prosince 1998 [COM (1998) 779 final] (Úř. věst. 1999, C 38, s. 10).

[28] – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Podotýkám, že v čl. 45 odst. 2 nařízení č. 1408/71 výraz „zvláštního systému" („dans le cadre d'un régime spécial") nebyl uveden.

[29] – Podle tohoto ustanovení se „zvláštním systémem pro úředníky" rozumí „systém sociálního zabezpečení, který se liší od obecného systému sociálního zabezpečení vztahujícího se na zaměstnané osoby v dotyčném členském státě a do kterého přímo spadají všechny nebo některé kategorie státních úředníků".

[30] – Viz zejména rozsudky ze dne 21. února 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, bod 35), a ze dne 21. října 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, bod 25). Viz také Lenaerts, K., Adam, S., „La solidarité, valeur commune aux États membres et principe fédératif de l'Union européenne", *Cahiers de droit européen*, 2021, č. 2, s. 318 až 322.

Teleologický výklad

61. Jak z bodů odůvodnění nařízení č. 883/2004, tak z judikatury Soudního dvora vyplývá, že účel koordinovat vnitrostátní systémy sociálního zabezpečení členských států má zaručit možnost účinného výkonu práva *volného pohybu* osob [31].

62. I když je tomto ohledu na právních předpisech každého členského státu, aby určily zejména podmínky, které zakládají nárok na dávky, členské státy musí dodržovat unijní právo, a především ustanovení Smlouvy o FEU týkající se svobody pohybu a pobytu na území členských států, která je přiznána každému občanovi Unie [32]. V tomto ohledu Smlouva o FEU nezaručuje pracovníkovi, že rozšíření jeho činností do více než jednoho státu nebo jejich přenesení do jiného členského státu bude neutrální z hlediska sociálního zabezpečení. Nicméně použití méně výhodných právních předpisů je se zásadou volného pohybu osob v souladu, jestliže neznevýhodňují dotyčného pracovníka oproti pracovníkům, kteří vykonávají veškeré své činnosti v členském státě, kde se tyto předpisy použijí, nebo oproti pracovníkům, kteří v něm byli již dříve povinni odvádět příspěvky [33]

63. Cílem zásady *sčítání* dob pojištění jako jednoho z koordinačních opatření k zaručení možnosti účinného výkonu volného pohybu osob je zabránit tomu, aby s pracovníkem, který využil práva na volný pohyb a zastával pracovní místa v několika členských státech, bylo bez objektivního odůvodnění zacházeno méně příznivě než s pracovníkem, který celý život pracoval v jediném členském státě [34].

64. Článek 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 tak má zaručit, aby osoby, které vykonávaly činnost zakládající jim nárok na zvláštní výhody v oblasti starobního důchodu (například dřívější odchod do důchodu z důvodu náročného nebo rizikového zaměstnání), nároku na tyto výhody nepozbyly pouze z důvodu, že využily svobody pohybu.

65. Výklad čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004, podle něhož by se toto ustanovení použilo pouze na povolání a činnosti, pro které existuje v členském státě, ve kterém se o přiznání dávky rozhoduje, „zvláštní systém“ nezbytně oddělený od obecného systému [35], by přitom byl podle mého názoru v rozporu s tímto cílem volného pohybu pracovníků.

66. Takový výklad by totiž mohl bránit použití čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 například jen na základě toho, že se členský stát přiznávající předmětné dávky případně rozhodl zavést pouze jeden obecný systém, v jehož rámci by rozlišoval zvláštní kategorie činností. V takovém případě by se zaměstnaná osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná vykonávající zvláštní činnost upravenou v obecném systému, s níž by byly spojeny určité výhody, mohla rozhodnout, že tuto zvláštní činnost nebude v jiném členském státě vykonávat, nebo přinejmenším by mohla v tomto směru váhat, mělo-li by to vést k jejímu znevýhodnění oproti pracovníkům vykonávajícím tutéž činnost výhradně v daném členském státě.

[31] – To vyplývá především z bodů 1, 4, 13 a 45 odůvodnění uvedeného nařízení, jakož i, zejména, z rozsudku ze dne 21. března 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, bod 31).

[32] – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. února 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, body 36 a 37), Bundesagentur für Arbeit (bod 41), a ze dne 7. července 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Doby péče o dítě získané v zahraničí) (C-576/20, EU:C:2022:525, bod 49).

[33] – Viz rozsudek ze dne 14. března 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, body 32 a 33, jakož i citovaná judikatura).

[34] – V tomto ohledu viz body 13 a 14 odůvodnění nařízení č. 883/2004, jakož i rozsudek Bundesagentur für Arbeit (bod 33). Viz také Detienne, Q. a Servais, J.-M., „Chapitre II. – Droit de la sécurité sociale“, *Droit social de l'Union européenne*, Bruylant, Brusel, 2021, 4. vydání, zejm. s. 343, č. 892.

[35] – Jedná se o druhý uvedený výklad (viz bod 44 tohoto stanoviska), podle kterého by se pojem „zvláštní systém“ vázal současně k „činnosti vykonávané zaměstnancem nebo osobou samostatně výdělečně činnou“ a k „povolání“.

67. Pokud by přitom v rámci sporu v původním řízení bylo k tomu, aby se použil čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 a na jeho základě bylo možné pro účel výpočtu délky jeho činnosti zohlednit doby pojištění od 1993 do 1995 v České republice, požadováno, aby ve Slovenské republice existoval zvláštní systém oddělený od obecného systému, nepostačovala by existence pracovní kategorie I žalobci v původním řízení k tomu, aby mohl do důchodu odejít již od 55 let věku, ačkoliv takový odchod do důchodu by byl možný, pokud by veškerou svou pracovní činnost vykonal ve Slovenské republice.

68. Takový přístup by byl nicméně podle mého názoru v rozporu s cílem volného pohybu pracovníků.

69. Mám tudíž za to, že skutečnost, že členský stát, který poskytuje předmětnou dávku, zavedl zvláštní systém sociálního zabezpečení formálně oddělený od obecného systému, či naopak přijal v rámci svého obecného systému zvláštní pravidla použitelná na zvláštní činnost, by měla být podle mého názoru z hlediska sčítání dob pojištění irelevantní. Jedná se totiž o rozhodnutí ohledně organizace a financování systémů sociálního zabezpečení, které se mohou v jednotlivých členských státech výrazně lišit, přičemž takové rozhodnutí by nemělo mít dopady na volný pohyb pracovníků.

70. Zajisté, každé zvláštní pravidlo nelze považovat samo o sobě za „zvláštní systém“ ve smyslu čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 a je na předkládajícím soudu, aby ověřil, že použitelná pravidla jsou jako celek způsobilá založit takový „systém rovnocenný zvláštnímu systému“.

71. V tomto ohledu se domnívám se zřetelem k cíli volného pohybu pracovníků, že je třeba zohlednit prvky věcné povahy spíše než prvky povahy formální či organické.

72. Výraz „zvláštní systém“ by měl být tudíž podle mého názoru chápán tak, že vedle zvláštních systémů, které jsou jako takové definovány ve vnitrostátním systému, míří i na soudržné soubory zavedených zvláštních pravidel, a to i v rámci obecného systému, která jsou použitelná na zvláštní činnost, ať již vykonávanou v rámci zaměstnání, či jinou formou. Zejména by se tento výraz mohl vztahovat na soubor pravidel týkajících se například podmínek přístupu k dávkám, pravidel pro výpočet jejich výše (souvisejících například s dobou přispívání či věkem odchodu do důchodu) a přiznání starobního důchodu, které by byly specifické pro některé činnosti nebo povolání, a to z důvodu pro ně charakteristických vlastností (souvisejících například s náročností práce nebo riziky spojenými s určitou činností). Tato pravidla by se tak vztahovala na specifickou skupinu zaměstnanců či osob samostatně výdělečně činných, respektive povolání, kterážto skupina by podléhala, jak to formuluje předkládající soud, „relativně uzavřenému systému zvláštních odchylek“. Naopak na rozdíl od tvrzení Komise mám za to, že skutečnost, že uvedená pravidla jsou prováděna entitou formálně odlišnou od té, které je svěřen obecný systém, respektive skutečnost, že uvedená pravidla stanoví financování oddělené od obecného systému, nemůže být určující, jakkoli mohou obě tyto skutečnosti představovat relevantní kritéria pro učinění závěru o existenci „zvláštního“ systému.

73. Dodávám, že takový přístup by umožnil zohlednit v kontextu čl. 51 nařízení č. 883/2004 existenci různých uspořádání systémů sociálního zabezpečení v jednotlivých členských státech s ohledem na volný pohyb pracovníků.

74. Konečně podotýkám, že Komise tvrdí, že doby pojištění, během nichž žalobce v původním řízení pracoval od 31. prosince 1992 do 31. srpna 1995 jako horník v hlubinném dole v České republice, by měly být zohledněny na základě obecných ustanovení čl. 5 písm. b) nařízení

č. 883/2004, podle kterého jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský stát k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jako by k nim došlo na jeho území [36]. V tomto směru mám ovšem vážné pochybnosti. Uvedený čl. 5 písm. b) totiž upravuje důsledky, které je třeba vyvodit z jednorázových skutečností nebo událostí, jako je úraz, nemoc, zdravotní postižení, narození dítěte či uzavření manželství, které nastaly v jiném členském státě a mohly by mít vliv na nárok na dávky sociálního zabezpečení. Z bodu 10 odůvodnění nařízení č. 883/2004 kromě toho vyplývá, že zásada rovného nakládání s některými skutečnostmi a událostmi by neměla být v rozporu se zásadou sčítání získaných dob pojištění. Zohlednění dob získaných podle právních předpisů jiného členského státu proto nepředstavuje podle mého názoru „skutečnost nebo událost" ve smyslu čl. 5 písm. b) uvedeného nařízení. Mám tudíž za to, že toto ustanovení není na situaci dotčenou ve věci v původním řízení použitelné a není způsobilé poskytnout odpověď na otázky, kterými se zabývá předkládající soud [37].

75. Jsem proto toho názoru, že čl. 51 odst. 1 nařízení č. 883/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na starobní důchod, o němž rozhoduje příslušná instituce členského státu, jak v případě, že podle právních předpisů tohoto členského státu byl zaveden zvláštní systém pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné, tak v případě, že právní předpisy uvedeného členského státu, přestože formálně nezavedly takový „zvláštní systém", stanovily, že určitá skupina osob, která získala doby pojištění výkonem zvláštní činnosti (například horníci v hlubinných dolech), může na základě těchto dob získat starobní důchod za výhodnějších podmínek než jiné osoby, které vykonávaly jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné jiné činnosti.

Závěry

76. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky Nejvyššího správního soudu Slovenské republiky (Najvyšší správny súd Slovenskej republiky) odpověděl takto:

„Článek 51 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1149 ze dne 20. června 2019

musí být vykládán v tom smyslu, že

[36] – Článek 5 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Rovné nakládání s dávkami, příjmy, skutečnostmi nebo událostmi", je součástí obecných ustanovení tohoto nařízení a zakotvuje zásadu rovného nakládání s dávkami, příjmy a skutečnostmi, kterou formulovala judikatura a kterou si unijní normotvůrce přál zakotvit v textu uvedeného nařízení za účelem jejího rozvedení, a to za současného respektování obsahu a smyslu rozhodnutí Soudního dvora [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. prosince 2019, Bocero Torrico a Bode (C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:1050, bod 29 a citovaná judikatura)]. Je zvláštním výrazem obecné zásady nediskriminace [viz rozsudek ze dne 12. března 2020, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203, bod 44)].
Uvedený článek stanoví, že „[n]estanoví-li toto nařízení jinak a s ohledem na zvláštní prováděcí předpisy, použije se toto: […] b) jsou-li podle právních předpisů příslušného členského státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento členský stát k podobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v kterémkoli členském státě tak, jako by k nim došlo na jeho území".

[37] – Věc, ve které byl vydán rozsudek ze dne 12. března 2020, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203), a kterou zmiňuje Komise na podporu své argumentace, mě zde nepřesvědčuje, jelikož Soudní dvůr v ní měl odpovědět na otázku, do jaké míry musí být podpora na vzdělání dítěte se zdravotním postižením vyplácená v jednom členském státě zohledněna pro účely výpočtu dávek ve stáří, když vnitrostátní právní úprava tohoto státu stanoví zvýšení ve vztahu k určitým zdravotním postižením. Soudní dvůr rozhodl, že zvýšení procentní sazby důchodu bylo přiznáno na základě toho, že nastala skutečnost ve smyslu čl. 5 písm. b) nařízení č. 883/2004, a sice že trvalé postižení dítěte se přinejmenším rovná určité sazbě. Zohlednění dob pojištění získaných podle právních předpisů jiného členského státu tedy nebylo předmětem této věci.

se vztahuje na starobní důchod, o němž rozhoduje příslušná instituce členského státu, jak v případě, že podle právních předpisů tohoto členského státu byl zaveden zvláštní systém pro zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné, tak v případě, že právní předpisy uvedeného členského státu, přestože formálně nezavedly takový ‚zvláštní systém', stanovily, že určitá skupina osob, která získala doby pojištění výkonem zvláštní činnosti (například horníci v hlubinných dolech), může na základě těchto dob získat starobní důchod za výhodnějších podmínek než jiné osoby, které vykonávaly jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné jiné činnosti."